

ส่วนที่ ๑

บทนำ

ลำน้ำโขง แม่น้ำสายใหญ่ที่มีต้นกำเนิดมาจากการละลายของน้ำแข็งและหิมะ บริเวณที่ราบสูงทิเบตในตอนเหนือของทิเบต และซึ่งให้สาธารณรัฐประชาชนจีน (ประเทศจีน) ไหลสู่สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ (ประเทศเมียนมาร์) สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) ราชอาณาจักรไทย (ประเทศไทย) ราชอาณาจักรกัมพูชา (ประเทศกัมพูชา) และออกสู่ทะเลที่สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม (ประเทศเวียดนาม) รวมระยะทางกว่า ๔,๘๘๐ กิโลเมตร ด้วยเส้นทางที่ไหลผ่านหลายประเทศ ทำให้แม่น้ำโขงเป็นสายธารที่หล่อเลี้ยงผู้คนนับล้านชีวิต การันตีด้วยพันธุ์ปลากว่า ๑,๓๐๐ ชนิด อันเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีพของผู้นับล้านคน รวมถึงปัจจัยทางทรัพยากรอื่น ๆ ที่เกี่ยวพันกับมนุษย์เป็นระบบนิเวศที่สมบูรณ์ที่สุดแห่งหนึ่งของโลก กระทั่งการเกิดขึ้นของโครงการพัฒนาที่บริเวณประเทศต้นน้ำ อย่างโครงการสร้างเขื่อนเพื่อผลิตกระแสไฟฟ้า ที่ถูกสร้างอยู่ทางตอนบน ส่งผลกระทบต่อผู้คนและสิ่งมีชีวิตที่อยู่ท้ายเขื่อน ที่ผ่านมาการสร้างเขื่อนในลุ่มน้ำโขงตอนบน ได้สร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ท้ายเขื่อนหลายแห่ง ที่ได้เกิดปรากฏการณ์ที่ผิดแผกไปจากธรรมชาติ อาทิ น้ำขึ้น - ลงผิดปกติ แม่น้ำโขงมีสีใสไร้ตะกอน รวมถึงการหายไปของชนิดพันธุ์อันหลากหลายของระบบนิเวศในลุ่มน้ำ ‘เมื่อเข้าสู่ภาวะที่ไม่เป็นไปตามธรรมชาติ ย่อมส่งผลกระทบต่อสิ่งมีชีวิตที่ใช้ประโยชน์ในลุ่มน้ำแห่งนี้’ ซึ่งผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจึงไม่ใช่ใครอื่น แต่เป็นมนุษย์ปลายน้ำ รวมไปถึงสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ ที่อยู่ท้ายเขื่อน นับตั้งแต่พื้นที่สามเหลี่ยมทองคำลงมา โดยจากการสำรวจของกลุ่มรักษ์เชียงของ พบว่าระดับน้ำโขงได้ดึงน้ำจากลำน้ำสาขาให้ลดลงด้วย และนอกจากนี้แม่น้ำโขงมีสีที่แปรเปลี่ยนไปจากธรรมชาติ ซึ่งสีของแม่น้ำโขงค่อนข้างขุ่น เนื่องจากแม่น้ำโขงอุดมไปด้วยแร่ธาตุและตะกอนมากมาย ซึ่งเป็นปัจจัยที่เกิดจากธรรมชาติ แต่จากข้อมูลต่าง ๆ ที่ปรากฏ มีรายละเอียดพอสังเขปว่า การที่ ‘น้ำโขงเปลี่ยนสี’ จนดูสวยงามดูเจ๋งน่าทะเล้นนั้น แสดงให้เห็นถึง ภาวะวิกฤต เนื่องจากแม่น้ำโขงเหือดแห้งจนเกิดสันดอน จึงไม่มีการไหลเวียนตามวิถีธรรมชาติ ทำให้เกิดการตกตะกอนจนน้ำใสผลพวงที่ตามมาจะนำไปสู่การลดลงของชนิดพันธุ์สิ่งมีชีวิต ที่ต้องอาศัยแร่ธาตุในแม่น้ำดำรงชีพ

ขณะนี้นับแม่น้ำโขงตอนล่าง ส่วนที่ไหลผ่านสปป.ลาวและประเทศกัมพูชา มีเขื่อนผลิตไฟฟ้าที่เปิดดำเนินการแล้ว ๑ แห่ง ได้แก่เขื่อนไชยะบุรี ทางตอนเหนือของสปป.ลาว และมีเขื่อนอีกแห่งที่กำลังอยู่ระหว่างการก่อสร้าง นั่นคือเขื่อนดอนสะโฮง ทางตอนใต้ของสปป.ลาว แต่นอกจากเขื่อน ๒ แห่งนี้แล้ว ในอนาคตอันใกล้อาจมีการสร้างเขื่อนบนแม่น้ำโขงสายหลักเพิ่มขึ้นอีก ๔ แห่ง ทั้งในสปป.ลาวและกัมพูชา

คณะกรรมการแม่น้ำโขง (Mekong River Commission) ได้เคยศึกษาถึงผลกระทบของการสร้างเขื่อนบนแม่น้ำโขงสายหลัก และพบว่าการสร้างเขื่อนจะส่งผลเสียต่อระบบนิเวศ ความอุดมสมบูรณ์ และวิถีชีวิตของผู้นับล้านคนในลุ่มน้ำโขงอย่างรุนแรง รายงานของคณะกรรมการฯ พบว่า การพัฒนาโครงการเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำบนแม่น้ำโขง จะทำให้ปริมาณตะกอนที่ไหลไปถึงสามเหลี่ยมปากแม่น้ำโขงลดลงถึง ๙๗% โดยตะกอนเหล่านี้มีความสำคัญในการช่วยเพิ่มสารอาหารและฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศโดยรวม การขวางตะกอนเหล่านี้ย่อมจะทำให้ลุ่มแม่น้ำโขงมีความอุดมสมบูรณ์ลดลงในระยะยาว นอกจากนั้น การขาดกรวดและตะกอนเหล่านี้ยังส่งผลให้พื้นที่ปลายน้ำประสบกับปัญหาการกัดเซาะตลิ่ง รวมถึงสูญเสียพื้นที่วางไข่ของปลาที่มักใช้ชอกหินต่างๆ เป็นที่วางไข่ด้วย คณะกรรมาธิการฯ ยังพบด้วยว่า สัตว์น้ำในแม่น้ำโขงจะได้รับผลกระทบอย่างหนัก โดยคาดการณ์กันว่าชีวมวลด้านประมงในแม่น้ำโขงจะลดลงถึง ๔๐-๘๐% ในระยะเวลา ๒๐ ปีข้างหน้า (ปี ๒๕๘๓) อีกทั้งเขื่อนยังขัดขวางการอพยพของพันธุ์ปลานานานมาก และจะทำให้พันธุ์ปลานานานมากในพื้นที่ของแม่น้ำโขงสูญพันธุ์ และไม่เพียงแต่ชีวิตของสัตว์น้ำเท่านั้น เพราะแม้แต่ผู้คนที่อยู่ริมฝั่งโขงและลุ่มโขงก็จะได้ผลกระทบไปด้วย โดยมีการคาดการณ์กันว่า การสร้างเขื่อนบนแม่น้ำโขง

สุดท้ายแล้วจะกระทบผู้คนที่ว่า ๖๐ ล้านคนที่พึ่งพาความอุดมสมบูรณ์ของกลุ่มน้ำโขงแห่งนี้ ได้แก่ผู้คนที่ ๔ ประเทศ ได้แก่ ไทย ลาว กัมพูชา และเวียดนาม

สืบเนื่องจากปัญหาดังกล่าวสมาคมเครือข่ายสภาองค์กรชุมชนลุ่มน้ำโขง ๗ จังหวัดภาคอีสาน (คสข.) ได้ขอให้รัฐบาลพิจารณาแก้ไขปัญหาลผลกระทบต่อการประมง สัตว์น้ำ จากการเปลี่ยนแปลงสภาพนิเวศ ลุ่มน้ำโขง โดยขอให้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาคณะหนึ่ง เพื่อเป็นกลไกในการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของเกษตรกร กระทบวงเกษตรและสหกรณ์ โดยคณะกรรมการบูรณาการป้องกันและแก้ไขปัญหาผลกระทบต่อภาคการเกษตรจากการเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศของแม่น้ำโขง จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพัฒนาพื้นที่แม่น้ำโขงอย่างยั่งยืนด้านการเกษตรระดับจังหวัดขึ้น เพื่อดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรในพื้นที่แม่น้ำโขงอย่างยั่งยืนระดับจังหวัด ปี ๒๕๖๕ – ๒๕๗๐ และจัดทำคำขอตั้งงบประมาณ หรือเสนอขอ งบประมาณ ตามแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด ต่อหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ งบประมาณจากจังหวัด ท้องถิ่น รวมถึงส่วนราชการและหน่วยงานอื่นๆ พร้อมทั้งเสนอมาตรการการบังคับใช้กฎหมายที่จำเป็น เพื่อแก้ไขปัญหาผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศแม่น้ำโขง ซึ่งมีผลกระทบต่อภาคการเกษตรให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นเกษตร (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๔) นโยบายหลักกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่เชื่อมโยงยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาลุ่มน้ำโขง ปี ๒๕๖๔ – ๒๕๗๓ ตามที่คณะกรรมการธิการแม่น้ำโขง (MRC: Mekong River Commission) ได้ให้การรับรองยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาลุ่มน้ำโขง ในการพัฒนาระบบเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง ดังนี้

๑. ยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาลุ่มน้ำโขงปี พ.ศ.๒๕๖๔ - ๒๕๗๓

คณะกรรมการธิการแม่น้ำโขง (MRC : Mekong River Commission) จากประเทศกัมพูชา สปป.ลาว ประเทศไทย และประเทศเวียดนาม ได้ให้การรับรองโดยมุ่งเน้นประเด็นสำคัญ ๕ ประการ ได้แก่

๑.๑ การพัฒนาพื้นที่เชิงระบบนิเวศของแม่น้ำโขงเพื่อให้เกิดสิ่งแวดล้อมที่ดีและชุมชนที่อุดมสมบูรณ์

๑.๒ การพัฒนาการเข้าถึงและการใช้น้ำและทรัพยากรที่เกี่ยวข้องเพื่อสุขภาวะที่ดีของชุมชน

๑.๓ การพัฒนาอย่างยั่งยืนเพื่อการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ทั่วถึงและครอบคลุม

๑.๔ ความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศและความเสี่ยงต่อภัยพิบัติ

๑.๕ การยกระดับความร่วมมือระดับภูมิภาคจากมุมมองของทั้งลุ่มน้ำ

ทั้งนี้ การเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศและสภาพแวดล้อมของแม่น้ำโขง การเปลี่ยนแปลงระบบการไหลของน้ำ ส่งผลกระทบต่อการพัดพาตะกอนและการกัดเซาะตลิ่งที่เพิ่มสูงขึ้นสิ่งต่างๆ เหล่านี้ ส่งผลให้เกิดการลดลงของจำนวนประชากรสัตว์น้ำตามธรรมชาติ การเสื่อมโทรมของเขตสินทรัพย์ทางสิ่งแวดล้อมและที่ราบน้ำท่วมถึง และการลดลงของปริมาณดินตะกอนที่สะสมบริเวณสามเหลี่ยมปากแม่น้ำโขง ซึ่งการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศยังทำให้ผลกระทบต่างๆ รุนแรงขึ้น นำไปสู่ความไม่แน่นอนและความเสี่ยงต่างๆ รวมถึงปัญหาอุทกภัยและภัยแล้งที่จะเกิดบ่อยขึ้น

๒. ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) มีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” โดยยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม โดยการประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย

- ๑) ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทย
- ๒) ชีตความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจ และการกระจายรายได้
- ๓) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ
- ๔) ความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม
- ๕) ความหลากหลายทางชีวภาพ คุณภาพสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ
- ๖) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการเข้าถึงการให้บริการของภาครัฐ

๓. แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นเกษตร (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) โดยในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นการเกษตร จะให้ความสำคัญกับการยกระดับการผลิตให้เข้าสู่คุณภาพมาตรฐานความปลอดภัย การใช้ประโยชน์จากความโดดเด่นและเอกลักษณ์ของสินค้าเกษตร รวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพในแต่ละพื้นที่ การพัฒนาสินค้าเกษตรและการแปรรูปสินค้าเกษตร เพื่อสร้างมูลค่าและคุณค่าให้กับสินค้าเกษตร การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ในการผลิตและการจัดการฟาร์ม นอกจากนี้ ยังมี การสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาระบบนิเวศของภาคเกษตร เพื่อเสริมสร้างให้การพัฒนา มีการเติบโตอย่างต่อเนื่องและเข้มแข็ง ประกอบด้วย ๖ แผนย่อย โดยสรุป ดังนี้

๓.๑ แผนย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

เป้าหมาย สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นมีมูลค่าสูงขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (เฉลี่ยร้อยละ)

๓.๒ แผนย่อยเกษตรปลอดภัย

เป้าหมายที่ ๑ สินค้าเกษตรปลอดภัยมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรปลอดภัย (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ ๒ ผลิตภัณฑ์เกษตรปลอดภัยของไทยได้รับการยอมรับด้านคุณภาพความปลอดภัยและคุณค่าทางโภชนาการสูงขึ้น

ตัวชี้วัด ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคด้านคุณภาพและความปลอดภัยอาหาร

๓.๓ แผนย่อยเกษตรชีวภาพ

เป้าหมายที่ ๑ สินค้าเกษตรชีวภาพมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรชีวภาพ (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ ๒ วิสาหกิจการเกษตรจากฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นมีการจัดตั้งทุก

ตำบลเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด จำนวนวิสาหกิจการเกษตรขนาดกลางและเล็ก และผลิตภัณฑ์จากฐานชีวภาพ

๓.๔ แผนย่อยเกษตรแปรรูป

เป้าหมาย สินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์มีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าสินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์ (เฉลี่ยร้อยละ)

๓.๕ แผนย่อยเกษตรอัจฉริยะ

เป้าหมายที่ ๑ สินค้าที่ได้จากเทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด มูลค่าสินค้าที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะ (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ ๒ ผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์มหรือแปลงที่มีการใช้เพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด ผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์มหรือแปลงที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะ (เฉลี่ยร้อยละ)

๓.๖ แผนย่อยการพัฒนาระบบนิเวศของภาคเกษตร

เป้าหมายที่ ๑ ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วยมีการปรับตัวเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด มูลค่าผลผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วย (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ ๒ สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกร) ที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐานเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกร) ที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐาน (เฉลี่ยร้อยละ)

๔. ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙)

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้จัดทำยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) เพื่อเป็นกรอบการดำเนินงานในการพัฒนาภาคการเกษตรให้สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) ทั้ง ๖ ยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ แผนปฏิรูปของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.) และยังสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ซึ่งเป็นเป้าหมายการพัฒนาในระดับโลกขององค์การสหประชาชาติ โดยยุทธศาสตร์การเกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) มุ่งในการแก้ไขจุดอ่อนและเสริมจุดแข็งให้เอื้อต่อการพัฒนาภาคการเกษตรในระยะยาว เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ “เกษตรกรรมมั่นคง ภาคการเกษตรมีคั่ง ทรัพยากรการเกษตรยั่งยืน” โดยมีแนวทางไปสู่เป้าหมาย คือ

- ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร
- ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร
- ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและ

นวัตกรรม

- ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน
- ประเด็นการพัฒนาที่ ๕ พัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ

๕. นโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ดร.เฉลิมชัย ศรีอ่อน) ได้กำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางนโยบายหลักสำหรับการขับเคลื่อนงาน ภาคเกษตรให้ประสบผลสำเร็จ ดังนี้

๕.๑ ยุทธศาสตร์ ๕ ประเด็น ประกอบด้วย

๑) ยุทธศาสตร์ตลาดนำการผลิต เป็นยุทธศาสตร์หลักเพื่อปฏิรูปภาคเกษตรทั้งในรูปแบบตลาดออนไลน์ (แพลตฟอร์มรายสินค้าเพื่อรองรับ New Normal) ตลาดออฟไลน์ Modern Trade ไร่โมบาย ตลาดสด คาราวานสินค้า เกษตรพันธสัญญา และเคาน์เตอร์เทรด จัดกิจกรรมจับคู่ธุรกิจผู้ซื้อกับผู้ขายเพื่อสร้างเครือข่ายธุรกิจ

๒) ยุทธศาสตร์เทคโนโลยี ๔.๐ เพื่อการบริหารราชการแผ่นดิน การบริการประชาชน และการพัฒนาภาคเกษตรกรรม โดยใช้เทคโนโลยีตลอดห่วงโซ่อุปทานและมูลค่า (Supply - Value Chain) ตั้งแต่การผลิต การแปรรูป จนถึงการตลาด

๓) ยุทธศาสตร์ ๓’S (Safety - Security - Sustainability - เกษตรปลอดภัย - เกษตรมั่นคง และเกษตรยั่งยืน)

๔) ยุทธศาสตร์การบริหารเชิงรุกแบบบูรณาการกับทุกภาคส่วน โดยเฉพาะโมเดล “เกษตร - พาณิชย์ทันสมัย”

๕) ยุทธศาสตร์เกษตรกรรมยั่งยืนตามแนวทางศาสตร์พระราชา

๕.๒ แนวทางนโยบายหลัก ๑๕ ด้าน ประกอบด้วย

๑) นโยบาย “ตลาดนำการผลิต” เป็นนโยบายหลักโดยเพิ่มช่องทางตลาดให้หลากหลาย ทั้งในรูปแบบตลาดออนไลน์ (แพลตฟอร์มรายสินค้าเพื่อรองรับ New Normal) ตลาดออฟไลน์ โมเดิร์นเทรด

(Modern Trade) โรงโม่บាយ ตลาดสด ตลาดชุมชน คาราวานสินค้า เกษตรพันธสัญญา และเคาน์เตอร์เทรด จัดกิจกรรม จับคู่ธุรกิจผู้ซื้อกับผู้ขายเพื่อสร้างเครือข่ายธุรกิจ โดยร่วมมืออย่างเข้มข้นกับกระทรวงพาณิชย์ ภายใต้โมเดล “เกษตร - พาณิชย์ทันสมัย”

๒) การสร้างความเข้มแข็งให้สถาบันเกษตรกรและเศรษฐกิจฐานราก โดยส่งเสริมให้เกษตรกร มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สามารถเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้มีอำนาจต่อรองในการซื้อขายผลผลิต ส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร เพื่อเป็นผลิตภัณฑ์เกษตร ชุมชน เชื่อมโยงกับตลาดชุมชน/ตลาดเกษตรกร ตลาดสีเขียว (Green Market) และการท่องเที่ยวเชิงเกษตร สร้างเศรษฐกิจหมุนเวียนภายในชุมชน รวมทั้งพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ สามารถช่วยเหลือสมาชิกเกษตรกร เอื้อให้เกิดการพัฒนาในพื้นที่ ทั้งสังคม ชุมชน วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติให้เข้มแข็งและยั่งยืน

๓) การส่งเสริมสถาบันเกษตรกร ผู้ประกอบการ และ Start Up เป็นหน่วยธุรกิจให้บริการทางการเกษตร (Agricultural Service Providers : ASP) เพื่อยกระดับสู่การให้บริการทางการเกษตร เช่น เทคโนโลยี ในการดูแลรักษา รถจักรกลในการเตรียมดินและการเก็บเกี่ยว สำหรับให้บริการแก่พี่น้องเกษตรกร แบบครบวงจร

๔) การส่งเสริมเกษตรพันธสัญญา (Contract Farming) เพื่อสร้างความไว้วางใจและความร่วมมือในการพัฒนาศักยภาพการผลิตอย่างยั่งยืน ระหว่างเกษตรกรกับผู้ประกอบการ และร่วมกันยกระดับคุณภาพผลผลิต และแก้ปัญหาผลผลิตล้นตลาด

๕) การพัฒนาศูนย์เทคโนโลยีเกษตรและนวัตกรรม (AIC) เป็นแหล่งรวบรวมองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีทางการเกษตร สนับสนุนและส่งเสริมเทคโนโลยีเกษตร โดยเชื่อมโยงการทำงานกับ ศพก. เพื่อยกระดับสู่การทำเกษตรสมัยใหม่ และเกษตรแบบแม่นยำ (Precision Agriculture)

๖) การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ด้านการเกษตร เพื่อตอบสนองต่อโซ่อุปทานที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะการค้าสินค้าเกษตรออนไลน์ที่ขยายตัวต่อเนื่อง เพื่อรักษาคุณภาพสินค้าเกษตรให้มีความสดใหม่และถึงมือผู้บริโภคอย่างรวดเร็ว รวมถึงพัฒนาระบบเชื่อมโยงทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่ออำนวยความสะดวกในการส่งออกและนำเข้าสินค้าเกษตร

๗) การบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ มีการกระจายน้ำอย่างเหมาะสมและทั่วถึง รวมทั้งพัฒนาแหล่งน้ำในไร่นาของเกษตรกรและชุมชน เพื่อให้เกษตรกรมีน้ำเพียงพอสำหรับการอุปโภคบริโภค และทำการเกษตร ตลอดจนป้องกันและบรรเทาปัญหาอุทกภัย

๘) การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม เพื่อให้เกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์จากที่ดินได้ตรงตามศักยภาพของที่ดิน และสอดคล้องกับความต้องการของตลาดมากที่สุด โดยกำหนดเขตความเหมาะสมในการทำการเกษตรในแต่ละพื้นที่ให้เกิดประสิทธิภาพในการผลิตสูงสุดผ่านข้อมูล Agri - Map

๙) การส่งเสริมศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เพื่อบ่มเพาะเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer ผ่านการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาดแก่เกษตรกร รวมทั้งให้บริการทางวิชาการและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรต้นแบบเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้และเป็นกลไกในการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ในการแก้ปัญหาและพัฒนาการเกษตรในระดับพื้นที่

๑๐) การประกันภัยพืชผล ให้ความคุ้มครองความเสียหายหรือความสูญเสียต่อพืชผลที่เอาประกันภัย ซึ่งเกิดจากภัยต่างๆ เช่น น้ำท่วม ภัยแล้ง ลมพายุ ลูกเห็บตก เป็นต้น ซึ่งจะช่วยสร้างเสถียรภาพทางรายได้และความมั่นคงในอาชีพให้แก่เกษตรกร รวมถึงการให้ความช่วยเหลือเยียวยาเกษตรกรที่ประสบภัยพิบัติทางธรรมชาติอย่างทันท่วงที

๑๑) การส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืน เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันและสร้างความมั่นคงแก่เกษตรกร ได้แก่ เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน เกษตรอินทรีย์ เกษตรธรรมชาติ และวนเกษตร ด้วยการลด ละ เลิก การใช้สารเคมี ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรรับรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีอย่างถูกต้อง และมีการพัฒนาอาหารของไทย ให้เป็นรูปแบบอาหารที่ปลอดภัยและมีกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อตอบสนองต่อความต้องการสินค้าเกษตรปลอดภัยใน ๕ร ได้แก่ โรงเรียน โรงแรม โรงพยาบาล เรือนจำ และร้านอาหาร

๑๒) การยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น สร้างแบรนด์ให้กับสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ ส่งเสริมการแปรรูปสินค้าจากความหลากหลายทางชีวภาพ เช่น สมุนไพร แมลงเศรษฐกิจ ส่งเสริมสินค้าเกษตรที่มีศักยภาพทางด้านการตลาดในอนาคต ทั้งสินค้าอาหารอนาคต (Future Food) และสินค้าเกษตรที่ตอบสนองผู้บริโภคเฉพาะกลุ่ม (Functional Food) รวมทั้งสินค้าเกษตรเพื่อพลังงานและอุตสาหกรรมแห่งอนาคต

๑๓) การวิจัยและพัฒนา เพื่อตอบสนองการพัฒนาภาคเกษตรของประเทศไทยบนพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อเกษตรกรและผู้บริโภค

๑๔) การพัฒนาฐานข้อมูล Big Data ในการใช้ประโยชน์และเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อการบริหารและช่วยให้เกษตรกรมีข้อมูลที่ดีและเพียงพอต่อการตัดสินใจที่ถูกต้องและเหมาะสม เพื่อการผลิตและการจำหน่ายผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์

๑๕) การประกันรายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ยางพารา มันสำปะหลัง ปาล์มน้ำมัน และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

๕.๓ แนวทางการขับเคลื่อนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ของปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๓ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มอบแนวทางการขับเคลื่อนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้กับผู้บริหารและบุคลากรของส่วนราชการ/หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทั้งในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค โดยสรุปเป็นแนวทางดำเนินงานหลักใน ๓ ด้าน ดังนี้

๑) การกิจเร่งด่วนเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์และนโยบายให้บรรลุเป้าหมาย ประกอบด้วย

- ๑.๑) เร่งรัดงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของกระทรวง
- ๑.๒) ขยายพื้นที่เกษตรทฤษฎีใหม่สร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกรฐานราก
- ๑.๓) ยกระดับศักยภาพแปลงใหญ่ด้วยเกษตรสมัยใหม่
- ๑.๔) ผลักดันการสร้างเกษตรมูลค่าสูง
- ๑.๕) พัฒนาช่องทางเชื่อมโยงตลาดสินค้าเกษตรทั้งในและต่างประเทศ
- ๑.๖) ผลักดันการพัฒนา Big Data อย่างเป็นรูปธรรม
- ๑.๗) ยกระดับ ศพก. สู่ศูนย์พัฒนา Smart Farmer ครบวงจร
- ๑.๘) ปรับปรุงกลไกและคณะทำงานขับเคลื่อนระดับพื้นที่
- ๑.๙) มอบหมายรองปลัดกระทรวงดูแลการขับเคลื่อนระดับพื้นที่
- ๑.๑๐) ปรับปรุงระบบประชาสัมพันธ์ทุกรูปแบบให้ทันสมัยเข้าถึงเกษตรกร

๒) ขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าให้เกษตรกร ประกอบด้วย

- ๒.๑) การแก้ไขปัญหาให้เกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากโควิด - ๑๙
- ๒.๒) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร
- ๒.๓) การรับเรื่องราวร้องทุกข์และการเยี่ยมเยียนพี่น้องเกษตรกร
- ๒.๔) การแก้ไขปัญหาหนี้สินให้เกษตรกร

๓) วางรากฐานการทำงานของกระทรวงรองรับความปกติใหม่ (New Normal) ประกอบด้วย

- ๓.๑) สร้างเส้นทางความก้าวหน้าในอาชีพที่ชัดเจนและพัฒนา Smart Officer ให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง
- ๓.๒) สร้างความตระหนักในวัฒนธรรมองค์กร ค่านิยมร่วม และสร้างอัตลักษณ์ของกระทรวง รวมทั้งยกระดับสวัสดิการเพื่อคนกระทรวง
- ๓.๓) กำหนดตัวชี้วัดร่วมเพื่อสร้างพลังการขับเคลื่อนบูรณาการทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค
- ๓.๔) ปรับปรุงโครงสร้าง อำนาจหน้าที่และบทบาทของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงให้สอดคล้องกับเป้าหมายระยะยาวและแนวทางการพัฒนาด้านการเกษตรของประเทศ
- ๓.๕) สร้างเอกภาพในการขับเคลื่อนภารกิจของกระทรวง
- ๓.๖) สร้างหอบังคับการ (Control Tower) เพื่อตรวจสอบ ติดตาม การบริหารแผนงานและงบประมาณของกระทรวง
- ๓.๗) ทบทวนแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ระดับจังหวัดให้เป็นแผนหลักด้านการเกษตรของกระทรวงในจังหวัด เพื่อบูรณาการงบประมาณและสร้างแนวร่วมการพัฒนา
- ๓.๘) ให้ผู้ตรวจราชการกระทรวงและผู้ตรวจราชการกรมเป็นผู้นำการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการในพื้นที่
- ๓.๙) ผลักดันการศึกษาวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตรทุกด้าน

๖. เศรษฐกิจอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง

โครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง Greater Mekong Subregion (GMS) เป็นความร่วมมือของ ๖ ประเทศ คือ ประเทศไทย ประเทศเมียนมาร์ สปป.ลาว ประเทศกัมพูชา ประเทศเวียดนาม และประเทศจีน (ยูนนาน) ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยมีธนาคารพัฒนาเอเชีย (ADB: Asian Development Bank) เป็นผู้ให้การสนับสนุนหลัก กลุ่มประเทศ GMS มีพื้นที่รวมกันประมาณ ๒ ล้าน ๓ แสน ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ พื้นที่ของยุโรปตะวันตก มีประชากรรวมกันประมาณ ๒๕๐ ล้านคน และอุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ อีกทั้งยังเป็นจุดศูนย์กลางในการเชื่อมโยงติดต่อระหว่างภูมิภาคเอเชียใต้ เอเชียตะวันออก และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

๖.๑ วัตถุประสงค์โครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง

- ๑) เพื่อส่งเสริมให้เกิดการขยายตัวทางการค้า การลงทุนอุตสาหกรรม การเกษตร และบริการ
- ๒) สนับสนุนการจ้างงานและยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ให้ดีขึ้น
- ๓) ส่งเสริมและพัฒนาความร่วมมือทางเทคโนโลยีและการศึกษาระหว่างกัน ตลอดจนการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่ส่งเสริมกันอย่างมีประสิทธิภาพ
- ๔) ส่งเสริมและเพิ่มขีดความสามารถรวมทั้งโอกาสทางเศรษฐกิจในเวทีการค้าโลก

๖.๒ สาขาความร่วมมือของ GMS มี ๙ สาขา ได้แก่ คมนาคมขนส่ง โทรคมนาคม พลังงาน การค้าการลงทุน เกษตร สิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยว และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

๖.๓ แผนงานลำดับความสำคัญสูง (Flagship Programs) จำนวน ๑๑ แผนงาน ได้แก่

- ๑) แผนงานพัฒนาแนวพื้นที่เศรษฐกิจเหนือ-ใต้ (North-South Economic Corridor)
- ๒) แผนงานพัฒนาแนวพื้นที่เศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor)

- ๓) แผนงานพัฒนาแนวพื้นที่เศรษฐกิจตอนใต้ (Southern Economic Corridor)
- ๔) แผนงานพัฒนาเครือข่ายโทรคมนาคม (Telecommunications Backbone)
- ๕) แผนงานซื้อ-ขายไฟฟ้าและการเชื่อมโยงเครือข่ายสายส่งไฟฟ้า (Regional Power Interconnection and Trading Arrangements)
- ๖) แผนงานการอำนวยความสะดวกการค้าและการลงทุนข้ามพรมแดน (Facilitating Cross-Border Trade and Investment)
- ๗) แผนงานเสริมสร้างการมีส่วนร่วมและความสามารถในการแข่งขันของภาคเอกชน (Enhancing Private Sector Participation and Competitiveness)
- ๘) แผนงานพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และทักษะความชำนาญ (Developing Human Resources and Skills Competencies)
- ๙) กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาสิ่งแวดล้อม (Strategic Environment Framework)
- ๑๐) แผนงานการป้องกันน้ำท่วมและการจัดการทรัพยากรน้ำ (Flood Control and Water Resource Management)
- ๑๑) แผนงานการพัฒนาการท่องเที่ยว (GMS Tourism Development)

๖.๔ การดำเนินงานภายใต้โครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง Greater Mekong Subregion (GMS) ที่สำคัญ

๑) การพัฒนาแนวพื้นที่เศรษฐกิจเหนือ-ใต้ (North-South Economic Corridor) – เชื่อมโยงประเทศไทย-ประเทศเมียนมาร์/สปป.ลาว-ประเทศจีน

๑.๑) เส้นทางสาย แม่สาย (จังหวัดเชียงราย ประเทศไทย) – เชียงตุง (ประเทศเมียนมาร์) – เชียงรุ่ง (ประเทศจีน) – คุณหมิง (ประเทศจีน) ซึ่งประเทศไทยช่วยสร้างสะพานมิตรภาพ ข้ามแม่น้ำสายแห่งที่ ๒ แบบให้เปล่าด้วยวงเงิน ๓๘ ล้าน[KM

๑.๒) เส้นทางสาย เชียงของ (จังหวัดเชียงราย ประเทศไทย) – หลวงน้ำทา (สปป.ลาว) – เชียงรุ่ง (ประเทศจีน) – คุณหมิง (ประเทศจีน) ซึ่งประเทศไทย ประเทศจีน และ ADB ให้ความช่วยเหลือการก่อสร้างเส้นทางในส่วนของสปป.ลาว ฝายละ ๑ ใน ๓ ของค่าก่อสร้าง โดยประเทศไทยให้ความช่วยเหลือแบบเงินกู้ผ่อนปรนด้วยวงเงิน ๑,๓๘๕ ล้านบาท

๑.๓) เส้นทางสาย ห้วยโก๋น (จังหวัดน่าน ประเทศไทย) – ปากแบ่ง (สปป.ลาว) โครงการปรับปรุงเส้นทางจากห้วยโก๋น (จังหวัดน่าน) – เมืองเงิน (แขวงไชยบุรี สปป.ลาว) – ปากแบ่ง (แขวงอุดมไชย สปป.ลาว) ระยะทาง ๔๙.๒๒ กม. ซึ่งประเทศไทยจะให้ความช่วยเหลือด้วยวงเงิน ๘๔๐ ล้านบาท โดยเป็นเงินกู้ผ่อนปรน (ร้อยละ ๗๐) และเงินให้เปล่า (ร้อยละ ๓๐) โดยเส้นทางนี้จะสามารถเชื่อมต่อจาก จังหวัดน่าน ไปยังประเทศประเทศจีน (ผ่านทางไชยบุรี-บ่อเต็น) และเชื่อมต่อไปยังหลวงพระบาง (สปป.ลาว)

๒) การพัฒนาแนวพื้นที่เศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor) – เชื่อมโยงประเทศเมียนมาร์ – ประเทศไทย – สปป.ลาว – ประเทศเวียดนาม

๒.๑) ฝั่งตะวันออก : มุกดาหาร (จังหวัดมุกดาหาร ประเทศไทย) – สะหวันนะเขต (สปป.ลาว) – ดองฮา (ประเทศเวียดนาม) – เว้ (ประเทศเวียดนาม) – ดานัง (ประเทศเวียดนาม)

- สะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ ๒
- เส้นทางหมายเลข ๙ (ในสปป.ลาว) ปรับปรุงและซ่อมแซมเส้นทาง สะหวันนะเขต
- เมืองพิน - แตนสวรรค์ ระยะทางประมาณ ๒๑๐ กม.
- เส้นทางหมายเลข ๙ (ในประเทศเวียดนาม)
- ท่าเรือน้ำลึกดานัง (ประเทศเวียดนาม)

๒.๒) ฝั่งตะวันตก: แม่สอด (ประเทศไทย) – เมะล่าย (ประเทศเมียนมาร์)

๓) การพัฒนาแนวพื้นที่เศรษฐกิจตอนใต้ (Southern Economic Corridor) เชื่อมโยง ประเทศไทย ประเทศกัมพูชา และประเทศเวียดนาม

๓.๑ เส้นทาง ตราด (ประเทศไทย) – เกาะกง (ประเทศกัมพูชา) – สรแอมปิล (ประเทศกัมพูชา) เป็นส่วนหนึ่งของเส้นทางเลียบชายฝั่งทะเลประเทศไทย-ประเทศกัมพูชา-ประเทศเวียดนาม (R๑๐) ระยะทาง ๑๕๑.๕ กม.

๓.๒ เส้นทาง ช่องสะงำ (จังหวัดศรีสะเกษ ประเทศไทย) – อ้นลองเวง (ประเทศกัมพูชา) – เสียมราฐ (ประเทศกัมพูชา) ถนนระยะทาง ๑๖๗ กม. ซึ่งจะเชื่อมโยงระหว่างภาคอีสานใต้ของประเทศไทยกับเมืองเสียมราฐ ประเทศกัมพูชา

๔) ความตกลงว่าด้วยการขนส่งข้ามแดนในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS Cross Border Transport Agreement) เป็นความตกลงที่ช่วยอำนวยความสะดวกการผ่านแดนและข้ามแดนของคนและสินค้าในอนุภูมิภาค ประเทศภาคีสมาชิกทั้ง ๖ ประเทศ ผ่าน ประกอบด้วย ประเทศไทย ประเทศเมียนมาร์ สปป.ลาว ประเทศกัมพูชา ประเทศเวียดนาม และประเทศจีน (ยูนนาน) ได้ให้สัตยาบันความตกลงฯ และได้มีการประกาศการมีผลบังคับใช้ของความตกลงฯ (ส่วนกรอบความตกลง) เมื่อ ๓๐ เมษายน ๒๕๔๗

๕) ความตกลงว่าด้วยการเดินเรือพาณิชย์ในลุ่มแม่น้ำโขงตอนบน (Quadripartite Agreement on Commercial Navigation on Lancang – Mekong River) ประเทศไทย สปป.ลาว ประเทศเมียนมาร์ ประเทศจีน ได้ลงนามร่วมกันในความตกลงว่าด้วยการเดินเรือในแม่น้ำล้านช้าง-แม่น้ำโขง เมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๔๓ ณ จังหวัดท่าขี้เหล็ก (ประเทศเมียนมาร์) และมีผลบังคับใช้เมื่อเดือนเมษายน ๒๕๔๔ โดยความตกลงฯ มีวัตถุประสงค์เพื่อการอำนวยความสะดวกการเดินเรือพาณิชย์ในแม่น้ำโขงตอนบน และประเทศจีนได้ให้การสนับสนุน การปรับปรุงร่องน้ำเพื่อการเดินเรือ (เคลื่อนย้ายเกาะแก่งและหาดตื้นที่เป็นอุปสรรคต่อการเดินเรือในลำน้ำโขงตลอดช่องแนวช่องทางเดินเรือ ๓๓๑ กิโลเมตร

๖) ความร่วมมือด้านพลังงาน ประเทศ GMS ประกอบด้วย ประเทศไทย ประเทศเมียนมาร์ สปป.ลาว ประเทศกัมพูชา ประเทศเวียดนาม และประเทศจีน (ยูนนาน) ได้ลงนามความตกลงว่าด้วยความร่วมมือด้านการซื้อขายไฟฟ้าและการสร้างเครือข่ายสายส่งระหว่างรัฐบาล ๖ ประเทศลุ่มแม่น้ำโขง (Inter-Governmental Agreement on Regional Power Trade) เมื่อ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ โดยความตกลงนี้มีจุดประสงค์ให้ประเทศสมาชิกร่วมมือและวางแผนพัฒนาระบบส่งไฟฟ้าที่ประหยัด และมีความมั่นคง รวมไปถึงกลไกในการดำเนินการซื้อขายไฟฟ้าในอนุภูมิภาค

๗) ความร่วมมือด้านโทรคมนาคม ประเทศไทยโดยบริษัท ทศท คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ได้ดำเนินการจัดสร้างโครงข่ายระบบเคเบิลใยแก้วตามโครงการ Telecommunication Backbone Project ในส่วนของประเทศไทยครบทุกจุดที่เกี่ยวข้องแล้ว และยังสามารถเปิดให้บริการในเส้นทางระหว่างอรัญประเทศ (ประเทศไทย)-ปอยเปต (ประเทศกัมพูชา) และระหว่างหนองคาย (ประเทศไทย)-เวียงจันทน์ (สปป.ลาว)

๘) ความร่วมมือด้านการท่องเที่ยว โครงการจัดทำแผนการตลาดท่องเที่ยว Six Countries One Destination โดยมี Agency for Coordinating Mekong Tourism Activities (AMTA) ซึ่งตั้งสำนักงานอยู่ที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เป็นศูนย์ประสานงานหลักด้านการตลาดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างประเทศในรูปแบบของ package tour โดยจะเน้นตามแนวพื้นที่เศรษฐกิจ ๓ แนวหลัก ตลอดจนการศึกษา GMS Visa เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวจากนอกอนุภูมิภาค

๙) ความร่วมมือด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ประเทศไทยส่งเสริมให้มีการดำเนินการตามแผนงาน Phnom Penh Plan ซึ่งเป็นแผนงานพัฒนาผู้บริหารระดับสูงและระดับกลาง อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน